Szarvas 1900. szeptember 16. 37. szám. Tizenegyedik évfolyam.

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Beliczey-utcza 11 szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 kor. — Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor. — Egyes szám . 16 fill.

Kiadóhivatal:
Beliczey-utcza 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

A mi demokràcziánk.

Nagyobb hazugságot, mint a magyar demokráczia, alig találunk Európa legujabb történetében. Mert mig intézményeink és törvényeink évtizedek óta egytől-egyig a demokráczia jegye alatt születtek meg, nélkülözik a demokráczia szellemét, de még inkább nélkü özi a társadalmi felfogás. A mi demokracziánk csupa felületes külsőségekben nyilatkozik meg, nincs benne semmi tartalom, tehát nem demokráczia. Söt! Leplezésül szolgál annak az uralkodó közszellemnek, mely halálos ellensége a demokrácziának.

Bizony ugy van, hogy sokkal inkább voltunk demokraták ötvenkét esztendő előtt, sőt 1867-ben is, mint most, a mikor fennen hirdetjük mindenfelé, hogy előre haladottak és müveltek vagyunk. A szabad szellem vissza fejlődött nálunk hatalmasan és ha ez a visszafejlődés még sokáig tart, a jövő generáczió még csak megérteni sem fogja tudni, hogy miképpen történhetett az, hogy valaha országok népei ezzel a jelszóval indultak véres csatába.

Szabadság, egyenlőség, testvériség.

A szabadság mostanában abban nyilatkozik meg legeklatánsabban, hogy az ujságok haragosan kikelnek a rendőri brutálitások ellen, a testvériség ugy nyilvánul leghatásosabban, hogy előkelő hölgyeink jótékonysági bazárt rendeznek és czukorkákat visznek a kórházakba, egyenlőség pedig nincsen. Csak a templomban hirdetik s ott is igérik, hogy majd itt hagyván e siralom völgyét, az Ur szine előtt egyenlők leszünk. Ezért, hát ezért folyt annyi vér 1790-től csaknem egy századon keresztül mindenfelé ezen a világon!?

Nálunk, Magyarországon egy főoka van a közszellem ezen sülyedésének. Mágnásaink soha nem voltak demokraták és a magyar müvelt közönségnek nincs forróbb vágya, minthogy a mágnások nyomában járhasson. A grófi és bárói czimert éppen ugy, mint hajdanában-danában, most is ugyanaz a glóriás fény vagyogja körül, mely előtt hasra vágódott a burger és szent borzalom fogta el a jobbágyot. Mint minden másban, a társadalmi felfogásban is a mágnások vezetnek nálunk most is a diplomás, a hivatalnok, a kereskedő és iparos polgárság, melyet a szocziálista burzsoának nevez igen találósan, vakon indul utánuk. Vakon, mert mig a mágnásvilág tudatosan, a saját előnyeinek megoltalmazása és kivételes pozitiójuk föntartása végett tiporják lábbal a demokráczia elveit, tehát a maguk önző szempotjából igen okosan csinálják a dolgokat: addig a polgárságot a majmolás politikájában semmi okos czél nem sarkalja. Majmol, nem azért, mintha nem volna benne intelligenczia és önállóság, hanem azért, mert hiú és hiányzik benne az érzék a nagy eszmék átértésére, melyek mostanában a világot mozgatják

A legtöbb vidéki kaszinó, vagy uri társaskör en miniature a Nemzeti kaszinó. Mint a Kossuth-Lajos-utczai büszke palotában, a vidéki kaszinókban is a születés, vagyon és felekezet az, mely kvalifikál vagy nem kvalifikál- no meg aztán mindenesetre párbajképesség. Mert ó van-e nyomorultabb pária ezen a nagyvilágon, mint az olyan nadrágos magyar, a kire a kaszinói becsület-biróság kimondta, hogy lovagias elégtételre alkalmatlan?!

A kis és nagyobb városok lakossága kasztokra oszlik, olyan kasztokra, melyeket társadalmi érintkezés dolgában áthidalhatatlan örvény választ el egymástól, Hallgatólag megegyezik mindegyik kaszt abban, hogy meddig terjed az ő köre s ezt a határvonalat ovatos érzékenységgel respektálják. A templomban, szinházban, vendéglőben külön helyen ülnek, egymás mulatságaira el nem járnak s a mikor a közélet forumain találkoznak, ott is tudatában van és érezteti mindegyik, hogy nem a másik szférájából való. Még a temetőben is egymástól elkülönitett helyeken borul rájuk a sir földje. Az élet megszünik, de a kaszt nem.

De büszke mágnáson, dölyfös dzsentrin és gögös tekintetes uron, vagy asszonyon messze tultesz a parvenü. A ki szegény volt és gazdag lett. A ki szolga volt, urrá lett. Ezek az emberek, akiknek a demokraczia intézményei és vivmányai tették lehetővé, hogy nyomott helyzetéből

SZARVAS és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

Hozzá.

Meg van határozva a nap és az óra,
Melyet sors kezei előre kimértek,
Mely elválaszt minket, oly szomorú vagyok. . .
Ne felejts el kérlek.

Aztán ha elválunk én itt-te meg amott. . .
Legyen szivedben hely baráti emléknek
Ha mást fogsz szeretni. . . ugy legyek barátod,
Ne felejts el kérlek.

S. E.

Egy kis farsangi tréfa.

(Humoreszk.)

Vig mulató diák volt Jancsi, különösen tánczolni szeretett. Igen kellemesen hatott tehát reá, midőn Laczi barátja igy szólt hozzá:

Jancsi, holnap tánczolunk.

Hol pajtás? Micsoda kisasszonyokkal? Micsoda zene mellett?

No csak ne árassz el igy kérdéseiddel, melyek közül ugy is csak az elsőre válaszolhatok. Parti Lajos nagybátyámnál tánczolunk, annyit tudok; a hölgyeket és a zenét illetőleg csak holnap adhatok még választ. Egyelőre jól teszed, ha ki csiped magadat, mert válogatott társaság fog megjelenni, a mint hiszem. Servus holnapig!

Gyenge az én tollam azt leirni, minő vérmes reményeket táplált Jancsi a holnapi mulatság iránt, de felesleges is volna azt tenni. Van egy diák, ki nem lett, volna tánczvigalmon és ki igy át nem élte volna az azt megelőző várakozásteljes napot?

De engedjünk képzeletünkben elmulni egy ránk nézve rövid, de Jancsi barátunknak annál hosszabb napot s csak akkor látogassuk meg hősünket, a mikor épen készül a hőn óhajtott s nehezen várt tánczmulatságra.

A többi diákszobától, Jancsi barátunk szobája sem különbözik legkevesébbet sem. A könyvek (ha vannak) épp oly költői rendetlenségben hevernek szanaszét, mint akármelyikünk szobájában; hazudnám, ha azt mondanám, hogy az asztalnak négy lába van, s ha ama rágalomra vetemedném, hogy a kancsónak van füle és a lámpa üveg nincs elrepedve, János barátom méltán megharagudhatnék rám.

De dologra! Mint mondám Janos barátunk éppen azon van, hogy kellőleg kicsipje magát fentnevezett mulatságra.

Csizmái már a ládán tündöklenek, nyervén fényöket tojás fehérétől. Mindenekelőtt tehát a csizmát huzza fel, vagyis inkább a csizmába erőszakolja lábait 3 lóerővel. Mert tudnivaló, hogy János diák a mult napon csapta el magától ünneplő csizmát, melyeket egy házaló zsidó adoptált és igy János egy barátjának a cothurnusaiban kénytelen a mai tánczestélyen diszelegni, mely barátjának keskenyebb és rövidebb lábai lévén, mint jó magának. Jánosnak bő alkalma nyilik esperimentálni a természettan azon tana terén, hogy minden test összenyomható. Végre mégis csak felhuzta a csizmát.

Azután angol gallérját köti fel kiforditva, mint az nálunk szokás, mellényét felöltvén, atilláját veszi fel. De óh! Minerva ne hagyj el, csak most veszi észre a festést, mely az atilla hátán tátong. Elökeresi varró eszközeit, hogy behegessze a sebet. De ujabb pech (még ujabb magyar szó) most látja, hogy nincs fekete czérnája, kivéve egy szál fehér pamutot. Ezzel kell tehát bevarrni a festést. Mit csináljon? Tentában megfestvén a fonalat, ugy varrja be atilláját; felölti azt s igy elkészülve várja Laczi barátját, közben ezt mondva: „De már ennyi viszontagság után csak jól fogok mulatni.

Végre valahára megérkezik Laczi és igy szól:

Jer pajtás és ne várasd a társaságot.

Karöltve haladnak át a sötét utczákon, néha-néha egy reményteljes igét hallatva az előttük álló mulatságról.

Itt vagyunk! — Szólal meg Laczi — már bizonyosan várnak ránk. Majd én elöl megyek mint vezető te pedig jer utánam.

Pár percz mulva egy tágas szobában állanak meg ifjaink, melyben egyetlenegy kisasszony, egy fiaczigány, vagy zongora sem volt, hanem ezek helyett két öblös káposztás hordó és számos teknőben pedig káposzta valának láthatók, melyek között tűzről pattant háziasszony, tiszta fehér kötényben, foglalatoskodott.

„Ez az a fiatal ember, kedves néném, ki velem együtt hajlandó a káposztát betaposni.“ (Nehogy a nyájas olvasó anachronismussal vádoljon, kijelentem, hogy Laczi bátyja vendéglős volt, ki összel szokott elrakni káposzta fejeket és télen betapostatni.)

„No, Isten hozta nálunk! Tessék mindjárt hozzálátni, mert nemsokára megjön az öregem, azután vacsorálunk“.

Mit volt tenni, mit nem, Jancsi és Laczi neki vetköztek s magyarosan betaposták a káposztát, miközben Jancsi feltevé magában, hogy Laczin bármiképen is boszszut fog állani.

Elvégezvén a munkát, a barátságos háziasszony izletes estelit készitett. Jancsit a jó sült és tüzes vörös bor hamar kiengesztelé, de még jobban a kedélyes házigazda jó adomái s tréfás ötletei s megvallá magának, hogy aligha jobban mulathatott volna bármely tánczmulatságon is, mint e barátságos családi körben.

Hazamenet teljes bünbocsánatot hirdetett Laczi barátjának, azon feltétel alatt, ha senkinek sem szól e dologról, mit Laczi szentül meg is igért.

Laczi meg is tartotta szavát s nem szólt senkinek, én is csak titkon naplójából értesültem e dologról s igy tehettem azt közzé.

Vidor.

kiemelkedjenek a parvenük a leghalásosabb ellenségei az egyenlőség elvének.

És mit szóljunk a sok uj magyar nemeshez? Napról-napra szaporodnak ők, gunyjára az ősi nemességűeknek és gyászára a demokratikus elveknek. A kinek sok pénze és csak egy kis összekötetése van az intéző körökkel, játszi könnyüséggel megkaphatja mostanában a magyar nemességet, pl. o. „a kolbászgyártás terén szerzett érdemei elismeréseül". A polgári öntudatnak és férfiasságnak nyilt arczu ütése ez a napról-napra szaporodó sok uj magyar nemesség. És hogy töri magát utánna minnenki. akinek csak valamicske érdemei vannak.

A magyar inteligens ifjnságban már hiába keressük a demokrata vonásokat, melyek az apákban olyhatalmasan tudtak megnyilatkozni. A mai ifjuság előkelő és konzervativ és amellett kétségbeejtően stréber. Ilyeneknek neveli őket az élet, melynek nyilvánulásaiban mindinkább csökken a szabadság, egyenlőség, és testvériség, A párbajmániától és felekezeti huzavonától megmételyezett egyetemi ifjuság már csak hiréből ismeri a demokrácziát. Üres póz az a fiatal urak nál, hogy márczius 15 ét megünneplik és koszorut tesznek Petőfi szobrára.

Hej, de milyen más milyennek álmodták a jövőt Kossuthék és Petőfiék! Sivár külsőség maradt meg mindabból, a mit a nemzetnek hagyományoztak. Külsőség az is, hogy még ünnepeljük őket, mert megérteni őket már nem tudja a mai generátió.

A demokratia meghalt. Fölfog támadni, mihelyt akad ismét néhány nagy ember, aki föltudja rázni a nemzetet, hogy jót tegyen vele.

KIREK.

— **Halálozás**. Megrenditő csapás érte a Kürthy grófi családot. Péntek délután két órakor ragadta el alig 17 éves szép leányukat Kürthy Matild contest a halál kérlelhetlen keze. Bizonyára megrezdül minden érző ember szive, midőn hirül veszi a fiatal bimbó kora letörtét. Legyen csendes a pihenése.

— **Kinevezés**. Békésvármegye főispánja Dr. Lukács György, Jeszenszky Elek végzett joghallhalgatót a szarvasi szolgabirósághoz közigazgatási gyakornoknak nevezte ki.

— **Eljegyzés**: Koren Pál békés-csabai lelkésznek volt esperesnek kedves nagy müveltségü leányát Jolánkát eljegyezte Dr. Rell Lajos b. csabai „Rudolf főgymnasium" derék és tudományokban gazdag fiatal tanárja.

— **Mulatságok**. A b. szentandrási besorozott ujoncz ifjuság két mulatságot is rendez. Az egyik f. hó 23-án a kath, olvasó egylet összes termeiben, a másik pedig az olvasó egylet összes termeiben f. hó 30-án lesz megtartva. A meghivók már szétküldettek mindkét részről.

— **Esküvő**. Bednár István „Árpád" szállodabeli fizető pinczér f. hó 11-én d. u. 4 órakor esküdött örök hüséget bájos menyasszonyának Paraszt Jusztikának.

— **Kinevezés**. Morvai Károly helybeli albirót városunk társadalmának közkedveltségü alakját s az igazságszolgáltatás ügybuzgó és tevékeny tagját az igazság ügyminiszter Szatmár-Nemetibe törvényszéki birónak nevezte ki. Amikor egyrészről gratulálunk, másrészről sajnálattal vesszük tudomásul, hogy most már „ő" többé nem a mienk.

— **Halálozás**. Kondoroson Özv. Borsody Mihályné f. hó 12-én rövid szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése f. hó 13-án d. e. 10 órakor ment végbe a legnagyobb részvét mellett.

— **Tüz**. Kondoroson Mázor József tanyáján eddig ismeretlen okból az istálló kigyulladt és csak hamar az egész tető porra égett. Szerencse, hogy a tüz délben volt s igy az emberek a majorban voltak, akiknek nagy nehezen sikerült a többi épületeket meg menteni. A kár jelentékeny, de a biztositás által fedezetet nyer.

— **T. Szerkesztő ur! A** f. hó 9-iki becses lapjába tévessen lett közölve Perczel János ur által teljesitett felülfizetés amennyiben nem 1 kor. 50 fillér hanem helyesebben 1 frt. 50 kr. vagy is 3 korona, felülfizetést teljesitett, mit is kérek a legközelebbi lapjában közölni. tisztelettel Mayer egyl. pénzt.

— **Moravcsik József** ev. tanitó született Szarvason 1851 év marc 19-én. Elemi iskolai elvégzése után a helybeli fögymnásiumban, majd a vele kapcsolatban lévö tanitóképzóben végezte tanulmányait jeles eredménynyel.

1871-ben Szlovák Sámuel mellett volt segéd tanitó 1872—74-ig az ujtemplomi leány iskolában, mint helyettes tanitó müködött.

Ugyancsak ebben az évben a szarvasi ág. ev. egyház rendes tanitóvá választotta s elöbb a betlehemi majd a vásártéri legutóbb pedig a Kosuth téri leány iskolában müködött a legkiválóbb eredménynyel.

Hosszas és sulyos betegség után e helyen fejezte be áldásös müködését életének 44½ tanitóságának 29 évében f, hó 13-án éjjel 11 órakor.

Mint tanitó egyike volt a szarvasi ev. egyház legképzettebb tanitóinak. Tanitói müködése alatt kiérdemelt nemcsak tanitványai de az egész társadalom szeretetét Iskoiála, jólehet betegsége sokszor gátolta nehéz pályáján mindig az elsők között foglalt helyet. Lelkes szószólója volt a magyar oktatásának s e téren szerzett érdemeit a vármegye is jutalmazta a közel multban: de hazáját mélyen szerető lelkének az volt a legszebb jutalma hogy látta, mikép magyarosodik nyelvben, érzületlen az az ifjuság, a mely aző gondjaira volt bizva.

A mily fáradhatlan volt az iskolában, ép olyan volt a közéletben is.

Egyházi, tanitói, egy időben a megyei gyüléseken széles körü ismeretével oly helyet vivott ki magának, a mely sokáig betöltetlen marad.

De hiányát mélyen sujtott családja után legjobban fogják érezni tanitó társai, a kik az elhunytban jeles tanitó társát és jó barátot veszitettek.

— **Képviselet**. A napokban bocsátotta ki Melis biró a községi képviselőknek a meghivót, a f. hó 19-én délután 3 órakkoó tartandó tisztiszékre, melynek egyetlen tárgya az első jegyzői állás betöltése a tőszolgabiró elnöklete alatt. A mint halljuk két számottevő pályázó van: Salacz József h. elsö jegyző és Jeszenszky Frigyes közjegyzői segéd. mindkettőnek nagy pártja van s igy erős küzdelemre van kilátás.

— **Pénzhamisitók Mezőturon**. Nagy szenzátiót keltett ország szerte Dr. Takács Zoltánnak a hires néptribunnak és a Berecz féle sikkasztás értelmi szerzőjének legujabb csinyje, ki is hamis 100 frtosokat gyártott fényképezőgépezet segitségével több mezőturi embert, mint Plavecz Jánost és nejét, özv. Kada Gergelyné született Pintér Brigitta magánzónőt és Bálint Ferenczet belerántva és a bün posványába sodorva

— **Ló dijazás**. Szarvason f. hó 8-án délelőtt tartatott meg az anyakancák és a csikók jutalmazása amikor is 26 fias kancza és 23 egy és két éves csikó lett felvezetve. A jutalmat kiosztó bizottság a következő képen alakult meg: Elnök csákói Geiszt Gyula, Zslinszky Endre dr., Dr. Krcsmárik János, Szentmiklóssy Gyula, Dérczy Péter, Mázor József, Haraszti Sándor, Melis János, Kovács János, Zlinszky István és Kristóffi János. Jutalomban a következők részesültek, anyakanczákért: I dij: 80 korona és arany oklevél: Fabó Emánuel (Szent-András 7 éves pej kanczál jáért. II dij. 60 kor. és arany oklevél: Kondacs Pá- (Szarvas) 7 éves pej k. III dij. 50 kor. és arany oklevél: Melis István (Szarvas) 11 éves pej k. IV dij. 40. kor. és arany oklevél: Teplicki János (Szarvas) 7 pej. k. V dij. 30 kor. és arany oklevél: Janurik Mihály (Szarvas) 21 éves sárgakancájáért. Ezüst oklevelet kaptak: Sinka Mihály (Szent-András) Janurik Pál kettőt (Szarvas) Fazekas András (Szent-András) Tepliczki János (Szarvas) Fabó Emánuel kettő (Szent-András) Bngyis Audor kettőt (Szarvas) Janurik Mihály (Szarvas) Bronz oklevelet kapott: Borgulya Pál (Szarvas) Két és három éves csikókért jutalmat nyertek: I dij: 50 kor. és arany oklevél: Komár György (Szarvas) 2 év k. csikó. II dij. 40 kor. és ezüst oklevél: Aponyi Imre (Öcsöd) 2 éves fekete k. csikó. III dij. 30 kor. és ezüst oklevél: Fabó Emánuel (Szent-András) 2 éves kancza csikó. IV dij: 20 kor. és ezüst oklevél Sonkoly Pál (Szarvas) 2 éves k. Ezüst oklevelet kaptak Komár György (Szarvas) Aponyi Imre (Öcsöd) Kis Elek (Szt-András) Egyéves csikókért ezüst oklevelet kaptak: Komlóvszki György, Véles György, Borgulya Pál, Kis Pál és Sonkoly Pál szarvasiak.

— **Az uj bankjegyek**. Az osztrák-magyar bank előreláthatólag ebben a hónapban kezdi meg uj bankjegyei kibocsájtását. Első sorban pedig 20 koronás jegyeket fognak a mai tiz forintosok helyébe kiadni, minthogy ezeknek a forgalma tudvalevőleg az államjegyek kényszerfolyamának megszüntetéséig van csak megengedve. Ezen időponton tul 50 koronánál kisebb névértékü bankjegyeknek nem szabad forgalomban lenniök. — A 20 korónás jegyek már ki vannak nyomtatva és a forgalombahozatal időpontját a két pénzügyminiszter a bankkal egyetértőleg fogja megállapitani. A banknak eredti szándéka az volt, hogy 20 koronás jegyeket csupán 10 forintosokért cserébe fog kiadni. Kereskedői körökben azonban bizonyos szükséglet mutatkozik kisebb jegyek iránt, a mely nem nyerhet kielégitést, mert az 5 frtos államjegyek forgalma 112millió frtra van korlátozva. Ennélfogva azt kivánják, hogy a bank 20 koronás jegyeket nemcsak 10 frtos bankjegyekért cserébe bocsássok forgalomba. — A következő bankjegykategória kibocsájtása valószinüleg csak a jövő évben fog megtörténni. Ez áll nevezetesen a 10 koronás jegyekről, a melyek az 5 frtos államjegyek helyébe fognak kiadatni. — Az uj jegyek kiadása már a monarchia mind a két Államában égető gazdasági szüksrgletté vált. A jegybank 10 frtos készlete ugyanis teljesen kifogyott, ezeknek a forgalma egyébként is kontingentálva van, a kontingens pedig ki van meritve' igy tehát ujabb ilyen jegyek forgalomba nem bocsájthatók. Az augusztusi ulimo ennel fogva nálunk ia, de különösen az ausztriai ipar helyeken igen kellemetlen papir pénz hiányt keltett, a melyen most a kereskedő és iparosvilágnak ugy kell segitenie, hogy fizetéseit ércpérzben teljesiti, a mi nagyobb összegnél természetesen igen költséges és kényelmetlen dolog. Ha már az illetékes körök elmulasztották arról gondoskodni, hogy az uj 20 koronás jegyek 10frtosok bevonásával egyidejüleg kerüljenek forgalomba, legalább is meglehet azt kivánni. hogy most az uj 20 koronás kinyomatását és forgalomba hozását a lehető legsürgösebben eszközöljék.

Maga a bankjegy alakja a következő: Rétalakja 135 milliméter széles, 90 milliméter magas, mindkét oldalukon vizjegynélkül készült papiron vannak nyomatva az egyik oldalon magyar, a másikon német szöveggel. A tulajdonképeni 121 mil. széles és 79 mil. magas vörösszinü jegyképen, melyet vagy 5 mil. széles derék szögü keret teljesen övez, jobb felöl 60 mill. széles és 51 mil. magas irásmező, balfelől derék szögü keret van, s ennek középső tojásdad részében a magyar szövegü oldalon a Hungáriat, s a német szövegü oldalon az Ausztriat ábrázoló női fej látható. Ezen keret mellett a képen 111 mm. és 18 mm. magas talapzaton, mely az irásmódot alul a külső keretnél szegélyezi, s a derékszögü keret alapjául szolgál, ülő gyermeki alak babér ágat tart a kezében. A keretet keresztül szelve, pajzs függ, melynek magyar szövegü oldalan a magyar állami czimer, német szövegü oldala pedig az ausztriai császári sast mutatja. A talapzaton olvasható. „A bankjegyek utánzása a törvény szerint büntettetik„; a német szövegü oldalnak iráslemezére a husz koronás jegy névértéke nyolcz különböző nyelven van nyomtatva. A külső 5 mm. széles derékszögű keret felső és alső részén a magyar szövegü oldalon négy-négy kis kör van „20" számmal, közben a szavak „Husz korona" és ékitmények foglaltatnak, mig a kétoldalrész bal és jobb felöl a két szóval „Husz korona" két-két kis körrel, „20" számmal s változatos ékitménnyel van ellátva. A német szövegü oldalon „Zvanzig Krónen" felirat olvasható. Mindkét oldalon guillorhe — diszitmények ékeskednek .Jobb felöl magyar szövegü irásmezőben a bank jegy folyó száma, a német szövegü irásmezőben a sorozat száma fekete szinnel van kitüntetve.

A jegyszöveg a bank czég jegyzésével a jegy magyar irásmezőjében ekként hangzik.

„Az Osztrák—magyar bank ezen bankjegy ellenében bécsi és budapesti főintézeténél kivánatra azonnal fizet

Husz koronát

törvényes érczpénzben Bécs, 1800. márcz 31-én

Osztrák-Magyar-bank

Bilinszki

kormányző

Gold — Mecenteffy

főtanácsos — vezértitkár

A másik oldalon ugyan ezek német szövegben olvashatók.

Szinészet.

Lomtárba igazgató ur a diszleteivel. Ott még hasznot is csinál vele, mert ha azokat az egerek s patkányok meglátják biz' Isten elszaladnak messze. Mert már még is csak skandalum, hogy ön ilyen diszletekkel mer előadást tartani. Hát ilyen kevésre becsüli az igazgató ur a saját renoméját? Mennyi diszlete van az igazgató urnak, alig valami s az is egyik a másikat igyekszik snaszságban felülmulni.

Kezdjük mindjárt a Rippen. Derrick polgármester házát ábrázolta egy culissába vágott ajtó, ugyancsak hasonló fantáziával volt megalkotva Nick fogadója. A második felvonás szinváltozása, no az egyszerüen mesés volt. Egy szenvedélyes rimfaragó megihletve a fényes látványtól, ily kin-rimekben tört ki:

„A hegytetőn im tenger folydogál,
Mellette őrt két bástyafal áll.
Somogyi e csodát lám elébünk tárta,
De majd nem csoda, ha üres lesz szinháza."

S mi teljesen méltányoljuk a jeles költő felháborodását. A kérdéses jelenetben ugyanis a diszlet ekkép alakult meg: jobbra, balra erdő, a háttérben csendesen hullámzó tenger, melynek fodrait a hajnal derengése világitja meg. Jobbra, balra tőle a stereotyp löréssel ellátott fal. Jobb háttér sarkában egy emberi alakkal csufolt szikla. No ebből sösd ki bölcs Európa, hogy a jelenét egy viharos sötét éjjel vadregényes hegyszigben történik.

De gyerünk tovább. Örömünnepet ült a „Henschel Fuvaros" előadása alkalmából derék szinigazgatónk, kinek a közönség fumigálásához oly jeles talentuma van. Nem kellett csak egyetlenegy szegényes diszlet az egész darabhoz, s az igazgató ur örömtől sugárzó arczát oly hűen fejezte ki az a bárányfelhős, mosolygó kék ég, mely örökkön-örökké ott fenn mosolyog, akárhol folyik is le a cselekmény. Palotában, konyhóban, zárt vagy nyilt helyen, teremben vagy szobában játszanak az mindegy, azt a kék eget le nem vennék onnan hét világ minden kincséért sem. Folytassuk még tovább? Szóljunk a Sulamit diszleteiről, különösen a templomról? Minek. Skandalum minden este a diszletezés és bátran felsóhajthatunk a német költővel: „da noch nie gevesen."

És most engedje meg nekünk a tek. szinügyi bizottság azt a szerény kérdést, hogy mivel foglalkozik, mit csinál? Föl kell tennünk, hogy semmit, mert ha kötelességéhez hiven törödnék a szinüggyel, bizonyára nem történt volna meg, hogy az Igazgatóság a „Henschel Fuvaros"-t előadathassa. Vagy talán azért adták be nekünk, mert Hauptmann irta és a Nemzeti Szinházban is adják. Hej! tekintetes urak, nem mind arany, a mi fénylik. S mi irigyelhetjük a német közönséget,

a melynek olyan jó, képzett tagokból álló czenzura hivatala van. Bezzeg nem adják ott a „Henschel Fuvaros“-t, ezt a trágár, üres darabot. Hát nincsenek az Igazgatóságnak jó franczia salon vagy magyar vigjátékai repertoáron? Ezeket adják elő, melyekben gyönyörűségét leli öreg és ifju, asszony és leány egyaránt. Tessék utána nézni az előadásra kitűzött darabnak s ilyen eset nem fog előfordulni többé.

Az érdemes elöljáróságot pedig tisztelettel kérjük, legyen kegyes intézkedni még pedig rögtön, hogy ne uralkodjék olyan botrányos czug a szinházban. Maholnap már mankón járunk a szinházba s a szinészek is mankón fognak játszani a reumától.

A „Görög ragszolga“ ment szombaton eléggé összevágó előadásban. Lányi, Forrai, B. Csik Irén, Szilágyi, Bérczy egyaránt megérdemlik a dicséretet. A kar is jó volt. Vasárnap a „Sárga Csikót“ adták, melyben Peterdi nyujtott kiválóan jó cabinet alakitást. Jók voltak: Forrai, Lányi, Pintér.

Hétfőn, szeptember 10-én Sardon Viktor „Idegesek, vagy két bolond egy háznál“ czimü vigjáték került szinre, csaknem üres ház előtt, a pártolás azonban egészen méltó volt a darabhoz, mert ámbár szinészeink törekedtek alakitásaikkal és előadásukkal a darab nivóját emelni, sikertelen maradt. Elismerést érdemelnek a szereplők egyenként, főképpen pedig Szohner Olga, ki az imádó elpáholásában a praxis oly kifogástalan mintaképét adta, hogy szinte sajnálattal tekintettünk Szarvasira, mint férj-jelöltre. Egészben kedves és ügyes alakitást nyujtott. Jól játszottak még Sághy, Bérczy és Peterdy.

Kedden „Ripp-ripp“ került szinre, a czimszerepben Pintérrel. Csengő, terjedelmes szép baritonjával megkapóan énekelte minden egyes énekszámát. Az „óh drága nőcském“ czimü dalt nem ártott volna félhanggal feljebb kezdeni, mert akkor nem támadt volna az a fülsértő, bántó dissonancia éneke és a zenekar közt. Később azonban mindjobban harmonizált a zenekarral, a mely dicséretre méltó buzgalommal igyekezett interpretálni Planquette örök szép zenéjét. Alakitása Pintérnek perfekt befejezett volt. A midőn nejétől bucsut vesz, a midőn a vizben meglátja ősz haját játéka oly közvetlen, oly meleg volt, hogy bizony sokaknak szeméből kicsordult a könny. És ezek a könnyek az ő legszebb criticája. Gyönge partnere volt Balláné, Lisbet szerepében. A Pintérreli duettjeiben hangja egyeltalában nem érvényesülhetett. Magánszólamaival sokkal nagyobb hatást érhetett volna el, ha kevésbbé affektál, mely affektálása énekének annyira bántó, kellemetlen hatást kölcsönöz, hogy az majdnem élvezhetetlen. Játéka messze fölülhaladta énekét. Alicét eddigi szokásoktól eltérőleg már nem Lisbet személyesitője creálta. Forrai játszotta meg szép sikerrel. A „levél“ áriát nagyon szépen és kedvesen énekelte s játéka is kifogástalan volt. Lányi, Katharina kis szerepéből igyekezett valamit alakitani, de az igyekezet csak igyekezet maradt. Szilágyi, mint Derrick nyujtott jó alakitást. Bérczy, az ő jó humoros felfogásával szerzett vig perczeket a felig üres háznak.

Szerdán a „Henschel Fuvaros“ ment. Ez alkalommal a társulatnak egy kiváló tehetségü tagjával ismerkedtünk meg, Peterdivel. Oly szép, oly frappans alakitást nyujtott, hogy igazán csak dicsérettel emlekezhetünk meg róla. A Hauptmann által oly mesterien megfestett borongós kedélyü embert igazán müvészies creálta, legszebb alalakitása az 5-ik felvonásban volt. Méltó partnere volt a társulat egy másik kiváló ereje, P. SzépOlga. Azt a cselszövő, bünöslelkü, bünöstestü lányt talán jobban megalakitani nem is lehetne. Nehéz feladatot oldottak meg mind a ketten es sikerrel. Megérdemelték a tapsot és a dicséretet. A többi szereplők igyekeztek, hogy a két fő alakhoz méltók legyenek s összevágó előadást nyujtsanak.

Csütörtökön a „Sulamith“-ot adták, nálunk már negyedszer. Mindazonáltal, hogy az igazgató ur szives figyelme folytán e darab bérletszünetben ment, szép számú és válogatott közönség gyült egybe a szinházban.

Szerencsétlen választás volt a czimszerepet B. Csik Irénnek adni. Ez a szerepkör egyáltalában nem neki való. A népszinművekben sokkal jobban tud érvényesülni. Sulamith minden egyes énekszámát majdnem teljesen agyonvágta, szerencse, hogy dalai oly melódiusak, hogy azokat teljesen tönkre tenni nem lehet. A pianissimói még csak élvezhetők lettek volna, hanem a fortéi, azok határozottan fülsértők voltak. Játéka is szinte en, bágyadt volt, egyedül a 4-ik képben mutatott némileg jó alakitást. Azután a Jeremiással folytatott párbeszéde közben, a midőn elneveti magát, mire való volt az? Hátennyire nincs önuralma. Forrai sem aknázta ki teljesen Abigail halás szerepét. Abban a jelenetben, a midőn megtudja férjétől, hogy ő mást szeretett, mielőtt Abigailt megismerte s most azért bünteti őket az Isten, s lemond Absolonról e szavakkal: „az Isten rendelése“, e három szóban a nevezett férfiről lemondásnak tenger fájdalma kell, hogy kifejezésre jusson s ezt ő ugy adta, mintha czitromos vizzel kinálta volna Absolont. Pintér mint Absolon kifogástalanul játszott és énekelt. Szépen énekelte Perényi a „Kohl-Nidreh“ t. Csak azokkal a magas hangokkal kellene jobban megbarátkozni Perényi ur. Zingitangot Bérczy creálta nagy sikerrel. Jó alakitást nyujtott Szilágyi is mint Jeremiás.

Már két-három nappal előzőleg plakátirozták, hogy pénteken Fehér Gyula, a nyitrai nemzeti szinház tagja fog vendégként fellépni a „Kornevillei harangok“-ban. Kissé furcsának találtuk ezt a reklámot. Sem Fehér, sem a nyitrai szinház nem birnak olyan hirnévvel ez idő szerint, hogyha egy tagja idejő, azt plakátokon legyen szükséges előre hirdetni. Elég lett volna a napi szinlapon megemliteni. Nem is lett meg a kivánt czél, mert ugyan intelligens, de nagyon kevés számu közönség jött el Fehér játékát megnézni. Pedig most már elmondhatjuk, hogy Fehér Gyula megérdemelte volna, hogy telt ház nézze végig, megkapó, szép alakitását. Sokat kell még tanulnia, csiszolódnia, hogy ne csak jó szinész, de művész is legyen. De hogy az Istenadta tehetség, mely non fit sed nascitur, meg van benne, s hogy reá még fényes jövő vár, azt a Gáspár apó megalakitása után nem lehet tagadnunk. Kellemes hanggal, rokonszenves megjelenéssel rendelkezik. Sehol a tulságba nem megy, megtartja mindig a határt, s el tudja találni a szivből jövő, szivhez szóló hangokat, mely játékának oly nagy hatást kölcsönzött. Discrét, subtilis játéka, alakitása méltán kiérdemli a dicséretet s megérdemelte azt a sok tapsot, a mit kapott, Pintér, mint Henri márki hóditotta meg ismét a közönséget szép énekevel s ebben méltó partnere volt Perényi, mint Grenisö. B. Csik Irén, mint a bolondos Serpolett nyujtott az eddigieknél sokkal jobb alakitást. Ma este sok tüzzel, temperamentummal és sikkel játszott s a közönseg is meg volt elégedve vele. Éneke is sokkal megfelelőbb, szebb volt az előbbieknél. Lányi Zsermént creálta bágyadtan, unottan. Belépő dalánál felcsillant temperamentuma, a mennyiben vagy egy féltaktussal elébe ugrott a zenekarnak, a mire aztán megkezdődött a hajsza, hogy egymást utolérjék, a mi nem sikerülvén, belépő énekszáma lett egy óriási, fülsértő dissonancia.

Azután ugy látszik a kisasszonynak derogál megfogadni a tanácsunkat, hogy ne hadarjon annyira. Hiszen nem kényszeritheti jük a kisasszonyt semmire, de megfogja érni, hogy le fogják pisszegni, ha tovább is ennyire hadar s akkor aztán csak magára vessen követ. Itt üssön meg a ménkű, ha csak egy szót is értettem az énekéből, hol az orrán keresztül énekelt, hol meg elhadarta. A beszédjéből pedig ments Isten, hogy a fül tulságos megerőltetése nélkül valamit lehessen érteni. Bizony, ha már ránk nem méltóztatik hallgatni, jó lesz megfogadni a mit Bérczy mondott a kisasszonynak, hogy: „csak lassan“. Bérczy a Biró szerepében ragyogtatta tehetségét, jó alakitásban s jó maszkban. Dicséret illeti végül a karmestert, ki az egész héten keresztül ren kivül szép eredményt mutatott fel ugy a zene- mint az énekkarral.

Műsor: Vasárnap d. u. „Vén baka“, este „Kisszökevény“. Hétfőn „Pepi“, Bérczy Gyula jutalomjátéka. Kedden „Házi béke“ uj vigjáték. Szerdán „Szulamith“, a szinkör diszleteinek gyarapitása javára. Csütörtökön „Büregér“, Forrai jutalomjátéka. Pénteken „Görög rabszolga“ — zóna. Szombaton „Czigánybáró“.

Nyilttér.*)

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermekeket és felnőtteket egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóviz lévén a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva specificus óvószer is a tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerü tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, mig szoptatója e viz használata folytán nagyon kedvező és össztételü és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurutót gyermekeknél és felnőtteknél gyógyitja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedés nél pedig nélkülözhetelen, hütő hugyható és a szomjat csillapitó hatásánál fogva.

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes-forrás
kezelősege.

Főraktar:

Édeskuty L.
cs. és kir. udvari szállitó
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

Helybeli föraktar:

Csapó Soma füszerüzletében ugyan itt kapható Kőbányai Királysörfőző részv. társaság. „Király söre“ a mely legjobb kellendőségnek örvend.

20—24.

*) E rovatban közlöttekét nem vállal felelőséget a szerk

Felelős a szerkesztésért Sámuel Adolf.

Hirdetmény.

Gyulán, forgalmi központban a terenczi-utczában lévő 1270. számu ház, melyben három lakosztály van, és 600 frtot jövedelmez évenként, parkszerü kertté alakitott, gyümölcsfákkal és finom fajta szőllővel beültetett udvarral — folyó évi október 1-én — elköltözés miatt — önkéntes árverésen el fog adatni. Kikiáltási ár 5000 frt (10,000 korona). A ház értéke 9000 frt. Szabadkéz alatt való vétel iránt is lehet jelentkezni, mely esetben, kellő biztositék mellett esetleg 200 frtos évi részletfizetés mellett is meglehet szerezni. — Bővebb értesülés szerezhető Gyulán Szathmáry Sándornál. 3—4

7760
I 1900.

Hirdetmény.

Értesittetik a közönség ez uton is, hogy a mezöhegyesi kir. állami ménes paraocsnokság a tájfajta tenyésztésben a párositást Szarvason szeptember hó 24-én reggel 9 órakor, a tájfajta istállónál, fogja megkezdeni s több párositás az idén nem lesz.

Szarvason, 1900, szeprember 13-án.

Az elöljárók nevében:

Salacz, h. első jegyző. **Kovács,** t. biró.

Hirdetmény.

Ertesittetik a közönség, hogy a bika zugban levő 8 hold here árverés utján a helyszinén f. hó 17-én reggel 9 órakor fog eladatni.

Szarvas 1900. szeptember 15-én.

Az elöljárók nevében:

Salacz József h. első jegyző. ***Melis János*** biró.

Egy szép, világos, külön bejáratu butorozott szoba akár teljes ellátással akár a nélkül azonnal kiadó.

Konrád János
fürdötulajdonosnál.

Szőlőtermés eladás.

Az orosházi Kis-Hegyekben lévő (vasut melletti) két hold szölömnek termése, melyről 45—50 hold must várható, szabad kézből eladó. Esetleg kisebb vagy nagyobb mennyiségben, hlit. vagy mázsa számra megvehető. „A szölö kecskeméti porral volt permetezve“

Értekezhetni tulajdonossal Nagy-Szénás (Malmos majorban) vagy a helyszinén lakó megbizottam Smidt János kertésznél.

Kéry István
urad. tanitó.

1—3